

IO2.B – FORMA: PASAKOS SIUŽETUI IR DIDAKTIKOS METODIKAI PATEIKTI

Erasmus+ KA2 Strateginių Partnerysčių **projekto “Tradicijos ir inovacijos ikimokyklinio ugdymo įstaigose”** (angl. “Tradition and Innovation @Kindergarten”) (**TIK**) **tikslas** - pagerinti vaikų, kurie lanko ikimokyklinio ugdymo įstaigas, ir auklėtojų pagrindines ir horizontaliąsias kompetencijas per tradicinių pasakų sekimą ir palyginimą. Kartu projektu siekiama burti bendruomenę, kviesti vaiko artimuosius (tėvus, senelius, kt.) dalyvauti vaiko ugdymo procese, susipažinti su kitomis kultūromis, legendomis ir kitų šalių tradicijomis.

Projekto tinklapyje (<https://tik.pixel-online.org/storyplot.php>) pateikiami vienas iš rezultatų - užsienio partnerių sukurti pasakų aprašymai su edukacine svarba, užsiėmimo planu, visu pasakos tekstu ir vaikų piešinių vaizdine medžiaga (video). Šis metodikos rinkinys suteiks galimybę ikimokyklinio ugdymo pedagogams bei vaikų tėvams inovatyviai auklėti vaikus. Priemonė naudojama skatinant savarankiškai domėtis skirtingų tautų tradicijomis, kultūra. Taip pat metodika tinkama skatinti pažintinių ir sensorinių įgūdžių vystymąsi pasitelkiant piešinius, nuotraukas bei vaizdo įrašus.

Pasakos pavadinimas	Someșul and Crișul (angl. Someșul and Crișul)
Šalis	☐ Italija ☐ Lietuva ☐ Ispanija ☒ Rumunija
Pasakos tipologija	☒ Vietinės tradicijos ☐ Multikultūrinės tradicijos
Tinkamas amžiui	<i>Šis vaizdo įrašas yra tinkamas 3-6 metų vaikams.</i>
Pasakos apibendrinimas	<p>Ši istorija apie dvi upes prasidėjo nuo dviejų brolių, kuriuos užaugino vieniša motina, jų tėvas žuvo kare. Broliai buvo patyrę, sunkiai dirbantys piemenys. Jie nusprendė nuginti avis toliau į kalną, rasti joms tinkamą ganyklą, nes buvo didelė sausra. Ten jie sutiko raganos dukrą, kuri juos perspėjo, kad ragana juos nužudys, jeigu jie įžengs į jos žemes. Pasinaudoję užkrėtu lapeliu, jie neužmigo ir kovojo su raganos siūstais nevidonais – raganos broliu ir vienaaragiu elniu. Tačiau abu broliai palietė nulaužtą elnio ragą ir virto vandens šaltiniais – upėmis.</p>
Edukacinės galimybės	<p>Ši pasaka turi didelį edukacinį potencialą šiais aspektais:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pagrindinės / amžiaus grupei pritaikytos žinios apie Rumunijos geografiją, ypač kaip susiformavo Somes ir Cris upės, esančios Apuseni kalnuose, vakarinėje Rumunijos dalyje. 2. Raktinių žodžių, susijusių su kultūriniais / geografiniais / istoriniais aspektais pateikimas. 3. Supažindinimas su pagrindinėmis žiniomis ir patirtimi mokant apie vertybes, susijusias su drąsa, pareigų atlikimu, tikėjimu, paveldu, atsidavimu, tikėjimu magiškomis galiomis. 4. Pasakojimas padeda vaikams suprasti, kad sudėtingose situacijose yra svarbu niekad neprarasti vilties, visada ieškoti atsakymų ir prašyti pagalbos. Tai gali būti savivertę didinanti patirtis.
Pilnas siužetas	<p>Senais laikais, senais kaip pačios istorijos, Vlădeasa kalno papėdėje gyveno gražus ir jaunas berniukas. Jo vardas buvo Bogdan. Kalnas su eglėmis ir ganyklomis priklausė jam.</p> <p>Atėjo laikas jam susituokti, jis atvežė savo mergaitę į namus, tačiau neužilgo įsiveržė priešai, padegė miestą ir jį nužudė.</p> <p>Mergaitė pabėgo į kalnus. Ten ji pasistatė trobelę. Ši vieta dabar vadinama Bogdăneasa. Būtent čia po poros dienų gimė du berniukai dvynukai.</p> <p>Ir, kaip pasakojama istorijoje, jie per dieną tiek paugdavo, kaip kiti per dvi, jie augo gražūs, kad buvo tikras malonumas į juos žiūrėti.</p> <p>Vaikai mėgo avis ir mėgo būti piemenis, jie negalėjo sulaukti, kol žiemos praeis, kad galėtų avių kaimenes išginti į kalvas. Vasarą jie ganė pulkus į ganyklą per netoliese esančią veją, avys ganėsi,</p>

būdamos švelnios ir tylios, o jie grodavo šviluku ir ragu.
Piemenėliai grojo taip gražiai, kad upės sustabdė savo šnabždesį ir tekėjimą, o paukščiai nustojo skraidyti ir būrėsi aplink juos, klausydamiesi jų dainos.
Laikas bėgo smagiai, bet vieną vasarą atėjo didžiulė sausra ir, trūkstant ganyklų, avys ėmė badauti. Taigi broliai planavo perkelti savo kaimenes toliau, kol suras geresnę ganyklą.
Vieną rytą jie atsisveikino su motina ir išvyko.
Kalno viršuje jie rado gerą ganyklą ir daug vandens. Jie pasistatė ten savo tvartą ir, leisdami avims vaišintis žole, pradėjo statyti savo trobelę.
Diena prabėgo greitai, o vakare, susirinkę avis, berniukai įkūrė ugnį, kad galėtų pasigaminti maisto. Bet ugnis net nespėjo įsidedgti, kai pradėjo pūsti stiprus vėjas ir broliai staiga pasijautė labai mieguisti. Kai jie pabudo, jau buvo kita diena, vidurdienis.
Avys arklidėje badavo, o šunys vos galėjo atsistoti ant kojų. Broliai žiūrėjo vienas į kitą ir pradėjo skaičiuoti avis. Pamatę, kad nė vienos netrūksta, jie pralinks mėjo. Tada jie nusiprausė, avis išginė į ganyklą.
Po kurio laiko jie pamiršo savo rūpesčius ir pradėjo groti su švilpuku. Grojant ir galvojant apie mamą, jiems prieš akis iš niekur atėjo graži mergina, atrodanti kaip princesė.
Piemenys nutraukė grojimą, ir jie stovėjo ir nustebę žiūrėjo į merginą. Ji priėjo prie jų ir piktai tarė:

- Blogai sugalvojot, kad čia atkeliavote. Šios ganyklos yra mano mamos žemė. Ji yra ragana. Jums nepavyks išvengti jos keršto. Aš Jus pamačiau vakar ir man Jūs patikote. Aš atėjau Jums padėti ir pasakyti, kaip išvengti mamos kerų. Tas, kuris bus vertesnis taps mano vyru. Dabar klausykite. Mama atsiuntė Jums paskutinės nakties Miegą, tam, kad Jūs užmigtumėte amžiams. Man Jūsų pagailo ir aš pavogiau dalį jos siųsto Miego, kad Jums nieko nenutiktų. Dėl to mano mama yra pikta ir šiandakt ji atsiųs Jums Miegą taip pat. Bet nebijokite, šis miegas Jums nebepavojingas. Rytė ji atsiųs mano brolių kautis su jumis, ir jeigu jūs jį nugalėsite, ji atsiųs vienaragį elnią. Šis gyvūnas turi ragą kaktoje. Tai jo galia. Jeigu jums pavyks nupjauti ragą, tuomet Jūs būsite saugūs.

Po šių žodžių mergaitė padavė jiems lapelį ir pasakė:

- Kas šiuo lapeliu nusivalys kaktą, neužmigs ir bus stiprus. Tačiau būkite atsargūs, vienas nuvalymas per vakarą yra veiksmingas, jei du kartus nuvalysite kaktą, jis praras savo stebuklingą galią.

Vienas iš brolių paėmė lapelį ir norėjo padėkoti mergaitei, bet ji dingo taip greitai kaip ir pasirodė.

Diena praėjo kaip ir bet kuri kita diena, o vakare, surinkęs avis, jaunesnis brolis pasakė:

- Prašau, duok man lapelį šį vakarą, o tu ilsėkis, noriu išbandyti savo jėgas su raganos sūnumi!
- Gerai, mažasis broliu, - pasakė kitas brolis, - bet tu esi jaunesnis ir silpnėsnis už mane, ir man būtų gaila matyti kaip būtų bėgęs tavo nugalėtojas. Tu geriau pailsėk ir nesirūpink.

	<ul style="list-style-type: none"> - Tiesiog duok man ko prašiau, leisk man šią naktį pabandyti, o rytoj bus tavo eilė. <p>Vyresnysis brolis meiliai pažvelgė į jaunesnįjį, tada ištraukė lapelį ir pasakė:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Štai, turėk jį ir tegul Dievas tau padeda! <p>Jis tik baigė kalbėti ir pradėjo pūsti vėjas, vėl atslūkino Miegas, kuris sukėlė broliams mieguistumą. Jaunesnysis brolis išitraukė lapelį ir vieną kartą nusivalė kaktą su juo.</p> <p>Staiga jis pajuto, kad jo protas šviesėja ir galia stiprėja. Vėjas pradėjo pūsti dar labiau. Šunys pradėjo visur lakstyti, piktai lodami, avys neramiai stovėjo tvarte.</p> <p>Tada piemuo atsistojo, brolis miegojo kaip uola ir ramiai, pasikalbėjo ramiai su avimis, tada pakvietė savo šunis.</p> <p>Avys, išgirdusios savo šeimininko balsą, nusiramino, pribėgo šunys, linksmai žaisdami.</p> <p>Po vidurnakčio menesienoje šunys vėl pradėjo loti, piemuo pamatė lėtai prie ganyklos besiantinantį žmogų. Piemuo greitai sugriebė savo daiktus ir atsistojo.</p> <p>Nepažįstamasis priartėjo prie avidės ir pabandė atidaryti vartus. Šunys pribėgo prie jo, piktai lodami, bet akimirksniu jie tapo tylūs. Piemuo priėjo prie vartų ir sušuko:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ką Jūs čia veikiate? Jei esate keliaujantis nepažįstamasis, pailsėkite prie ugnies ir palikite avis ramybėje, bet jei ne, tada žinokite, kad radote savęs vertą! - Ką pasakei broli? Pakartok! - Aš paprašiau taves ateiti su taika, jiegu ne, tu sužinosi kad sutikai savęs vertą! - Taigi, taigi, apgailėtinas padarėli, tu nesiseka, bet jeigu tu sakai, kad esi tvirtas, tuomet kaukimės! <p>Piemuo iškart suprato, su kuo jam teko bendrauti, tačiau nebijojo. Jis parodė kryžiaus ženklą, norėdamas pašlovinti Dievą, o tada nuėjo prie nepažįstamojo ir pradėjo su juo kovoti. Priešininkas buvo įsiutęs ir visur skleidė ugnį, tačiau piemuo nepasidavė.</p> <p>Kova tęsėsi iki aušros, bet piemuo jautė, kad kerų jėgos silpnėja. Priešas kovojo, kad nugalėtų piemenį, tačiau piemuo sudavė būtybei taip, kad anas nukrito ant žemės negyvas. Berniukas labai pavargo kovoje, vos negalėjo vaikščioti.</p> <p>Jis lėtai nušliaužė iki šaltinio ir nusiprausė. Tuo tarpu vyresnis brolis atsikėlė, bet jis miegojo taip giliai, kad kai atsikėlė buvo dar silpnesnis už brolių, kuris kovojo su būtybe. Broliams buvo sunki diena, jie apraudojo paskerstus šunis.</p> <p>Vakare kitas brolis paėmė lapelį ir, nusiprausęs kaktą, budėjo iki vidurnakčio. Staiga jis išgirdo laukinį kaukimą. Jis skubiai pašoko ir čiupo lazda, įtariai žvelgdamas į visur.</p> <p>Po kurio laiko jis pamatė ateinantį elnią, kuris vietoj dviejų ragų turėjo tik vieną. Piemuo per kelis kartus nusitaikė į elnio ragą, pakėlė savo lazda į orą ir išmetė jį tokia galia, kad nuplėšė ragą.</p> <p>Elnias išsigando ir nubėgo atgal iš ten, iš kur atėjo. Tada piemuo nubėgo į vietą, kur buvo nusileidusi lazda, ir ten pamatė ragą, kurį elnias paliko. Vos tik piemuo paėmė ragą į rankas, kitą akimirką jis</p>
--	---

	<p>tapo vandens šaltiniu. Ragas buvo užburtas - kas paims jį į rankas, pavirs vandens šaltiniu. Raganos mergaitė pamiršo perspėti brolius rago neliesti.</p> <p>Neilgai trukus ir jaunesnis brolis atsibudo ir, niekur nematydamas brolio, ėmė jo ieškoti. Vaikščiodamas jis pamatė lazda ir ragą. Jis griebė už rago, o kitą akimirką virto kitu šaltiniu.</p> <p>Ragana atkeršijo.</p> <p>Nuo to laiko vyresniojo brolio vardu pavadinta Someš upe, tekanti ramiai, o mažajo brolio vardu pavadinta Criš upė. Ši upė srauni, greitai teka, tarsi ieškodama prarasto brolio. Tiek Someš, tiek Criš išteka iš šaltinių Vlădeasa kalne. O ta vieta, kur nukrito ragas, šiandien vadinama Cornul Cerboaii - „Briedžio ragas“.</p>
<p>Vienos pamokos planas</p>	<p>Siūloma veikla, skirta įtraukti ir ikimokyklinio amžiaus ugdytinius, ugdyti jų pažintinius, ikikognityvinius ir kūrybinius įgūdžius.</p> <p>Pasakojimą pristatęs tėtis atsinešė tikrą vėzdą ir rankų darbo lėles, upių ir Vlădeasa kalno fotografijas.</p> <p>Vaikams patiko istorija ir jie jautė, kad teisingumas buvo įvykdytas, kai du broliai nugalėjo Miegą, būtybę ir vienaragį elnią.</p> <p>Vaikai gali būti pakviesti pasidalinti panašia patirtimi apie tai, kaip jie neprarado vilties ir ieškojo tiesos. Vaidmenų žaidimai yra svarbi kūrybiškumo ir socialinių įgūdžių ugdymo priemonė, todėl labai rekomenduojame užsiėmimus, kuriuose vaikai vaidins istorijos veikėjus.</p> <p>Mūsų siūloma veikla yra iššūkis vaikams. Siūlome sukurti kalnų ir dviejų upių maketą iš perdirbtų medžiagų. Be to, jie taip pat galėtų apsilankyti avių ganyklose, kelionės metu išmokti ūkinių dalykų – kaip švilpti, kad susirinktų avys, kaip pakviesti šunis, kaip melžti avis, stebėti kaip kerpamos avys ir pan.</p>
<p>Medijos galerija</p>	<p>1. Pasakos aprašymas projekto tinklapyje (anglų k.): https://tik.pixel-online.org/storyplot_view.php?id_storyplot=NDk= https://tik.pixel-online.org/storytelling_view.php?id_storytelling=MTAx</p> <p>2. Pasakos video, sukurtas projekto partnerių: https://www.youtube.com/watch?v=ac7siXcjrU</p>